

varende, kompetencegivende uddannelsesforløb, som kan følges uden tab af arbejdsfortjeneste eller tab af arbejdsproduktion.

Lovforslaget udvider den enkeltes mulighed for ved en personlig indsats og i et omfang, som den enkelte selv fastlægger, at forbedre sine kvalifikationer på arbejdsmarkedet. Også f.eks. ledige, herunder som led i omskoling, husmødre og selvstændige skal have adgang til at følge tilbuddene mod betaling.

Med formålet om at fremme et bredt tilbud af erhvervsrettet voksenuddannelse er det hensigten, at der i videst muligt omfang skal tilstræbes fri adgang, således at erhvervsaktive og deres ansættelsessteder kan planlægge sammenhængende uddannelses- og erhvervsforløb og ikke kommer i klemme, fordi den enkelte institution, der tilbyder en bestemt deltidsuddannelse eller et enkeltfagkursus, ikke har midler til at optage alle ansøgere. Uddannelsespladsernes art og antal skal altså være efterspørgselsstyret ud fra brugernes præferencer, og institutionerne modtager et finanslovbundet tilskud ud fra takster fastlagt i finansloven og de faktiske deltagertal.

Men samtidig indebærer lovforslaget, at brugerne gennem deltagerbetaling er med til at finansiere en del af uddannelsesomkostningerne. Hermed sikres finansieringen af en ekspansion af den erhvervsrettede voksenuddannelse, så fagviften løbende kan udvides i overensstemmelse med brugernes behov. Deltagerbetalingen sikrer også, at der bliver tale om seriøse tilmeldinger, og at brugerne gennem betalingen, der fastlægges af institutionerne, selv – ved deres valg af tilbud – kan være med til at bestemme serviceniveau og standard i undervisningen.

Allerede i dag opkræves der deltagerbetaling ved en væsentlig del af de erhvervsrettede voksenuddannelsesstilbud. Lovforslaget indebærer en økonomisk ligestilling af uddannelserne og en sammenhængende reform og harmonisering af ordningerne med henblik på, at den erhvervsrettede voksenuddannelse samlet kan udvikles ud fra brugernes efterspørgsel.

2. Den erhvervsrettede voksenuddannelses placering i det samlede voksenuddannelsessystem.

Uddannelsesstilbuddene til den voksne befolkning er meget brede og varierede. De er opstået over en lang historisk periode, hvilket til dels forklarer, at stort set fagligt identiske uddannelsesstilbud kan have vidt forskellige finansierings- og styringsregler. Uddannelsesstilbuddene til voksne vil fremover blive søgt systematiseret og samlet i en række overskuelige grupper, så vidt muligt med ensartede betingelser for hver gruppe.

De eksisterende uddannelsesstilbud for voksne kan groft opdeles i 2 hovedgrupper.

Den ene hovedgruppe af uddannelser er de offentligt regulerede uddannelser. De sigter mod at dække nationalt prioriterede behov for uddannelse af voksne. Der sker derfor en udvælgelse af, hvilke fag og emner der er omfattet, og der fastsættes – med veksellende grad af detaljering – i love og bekendtgørelser mål og rammer for uddannelserne. Ved uddannelsens afslutning kan den studerende melde sig til en eksamen, og bedømmelsen sker under medvirken af censorer. Den studerende kan således opnå et eksamensbevis, der har gyldighed i hele landet, og som også vil kunne indgå i et kommende EF-system for godkendelse af eksaminer. Der er formelle adgangskrav ved optagelse til disse uddannelser, men voksnes reelle kvalifikationer må naturligvis veje tungt i den samlede bedømmelse om optagelse.

De regulerede uddannelser kan igen deles op i *almene* og *erhvervsrettede* fag. Eksempler på *almene fag* er de prøveforberedende enkeltfag på folkeskole og HF-niveau. Kulturministeren vil i indeværende samling fremsætte forslag til Lov om almen voksenuddannelse, som omfatter en omstrukturering af denne del af voksenuddannelsessystemet, og undervisnings- og forskningsministeren vil i den kommende samling fremsætte forslag til lov om HF-enkeltfag.

Erhvervsrettede, regulerede fag er f.eks. merkonom- og teknonomuddannelsen, det erhvervsøkonomiske diplomstudium (HD) og den erhvervsproglige diplomuddannelse (ED) m.v. Det er bl.a. fag af denne type, som dette lovforslag omhandler.

Den anden del af det åbne voksenuddannelsessystem kan karakteriseres som de frie uddannelsesstilbud. De har til formål at møde lokale og individuelt definerede behov for uddannelse. Det kan enten være det enkelte individ, som søger sine uddannelsesbehov dækket inden for den brede vifte af tilbud, som udbydes i henhold til lov om fritidsundervisning, eller det kan være en virksomhed, som i et samarbejde med lokale uddannelsesinstitutioner søger at få dækket behov for efteruddannelse af sine medarbejdere f.eks. ved hjælp af efteruddannelsesstilbud, der er udviklet i medfør af lov om efteruddannelse. Også kommunale og statslige institutioner til efter- og videreuddannelse af offentligt ansatte samt private og faglige organisationers udbud af efteruddannelse kan langt overvejende beskrives som frie uddannelsesstilbud.

Set i forhold til den regulerede del af det åbne voksenuddannelsessystem, er den frie del karakteriseret ved, at der ikke ved love og bekendtgørelser foregår en rammestyring af uddannelsesindholdet.

Der kan ikke stilles formelle adgangskrav (men nok vejledes om ønskelige forudsætninger). Eventu-